

Berättelse över en grävning i Tenala, Mälsarby.

(Bilagor: 2 kartor och 5 fotografier).

I J.E.Wefvars "Fornlemningar i Raseborgs vestra härad" F.F.T. IV nämnes elva "jätterösen" i Gumshagen tillhörig Mälsarby, Lillgård. I undertecknads ansökan om ett stipendium för inventering av de fasta fornlämningarna i Tenala och Bromarv socknar föreslogs att jag med dessa stipendiemedel bl.a. skulle bekosta en mindre grävning å denna plats. Grävningen kom även till stånd den 23-24 VII-36 under överinseende av mag. E. Kivikoski med hjälp av stud. Meinander, undert. samt tre arbetare från orten.

Platsens namn är Gamsskogen, den tillhör jordbrukaren Edvard Vikström på Mälsarby, Gamsböle. Belägenheten framgår av den till inventeringsberättelsen bifogade topografiska kartan (No: 33 på kartan). Stället är en hage med blandskog, här har tidigare enligt uppgift varit svedjeland. Den odlade marken är helt nära. Höjden över havet framgick vid nivellering från grävningsfixpunkten till Norr-Heimlakssund vid Vinbergs strand den 24. VII kl. 11.20 till 22.43 meter.

Skogsudden kartlades varvid räknades 11 "säkra" rösen och åtminstone 4 osäkra. Endast ett röse undersöktes närmare, nämligen No: 2 (se översiktskartan).

Rösets utseende framgår av fotografierna No: 10512-10516, dessutom av kartan (se denna). Formen är tämligen rund, diametern omkring fem meter. Stenarna är huvudsakligen små (se foto No: 10515 och genomskärningen) utom kantstenarna, som är stora (se foto No: 10514). Kanten är delvis dubbel. Ungefär i mitten av röset några stora jordfasta stenar. De lägst nere belägna stenarna omedelbart på orörd sandjord. Det må nämnas att i rösets "övre" del (N om linjen A-B-C, se kartan^x) tycktes vara flere stora stenar än i den "nedre" delen. Intet kulturlager kunde iakttagas.
^x På kartan är en punkt 3 m i rikt. mot A fr. B på linjen A-B-C vald till höllpunkt. Denna punkts höjd över havet är 22.27 m.

blott mörk jord av sekundära multnade organiska ämnen mellan stenarna. S om A-B-C fanns en krukbit N.M.10380:1 (se kartan fynd No:1), andra kom i sållet, N.M.10380:2. Den förstnämnda lerkärlsbiten är svagt böjd och har ett enkelt intryckt ornament. Krukbitarna kan kallas epineolitiska, men är för övrigt obestämbara och ger inga säkra hållpunkter för bestämmande av rösenas ålder. Ehuru varken ben eller föremål hittades i röset (några små kolbitar fanns spridda) hade man ändå intrycket att rösen faktiskt var gravrösen och inte odlingsrösen, vilken sist omtalade möjlighet före grävningen inte föreföll helt osannolik. Platsens betydande höjd över havet gör det möjligt att rösen skulle tillhöra bronsåldern, men hela karaktären i övrigt tyder på en senare tid.

Helsingfors den 15.sept.1936.

E. M. Malmgren

Tenala, Mälsarby.

Gamsböle, Gamsshogen.

C. O. Nordman 23-24.

VII 1936

Röse.

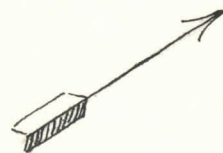
Osäkert Röse.

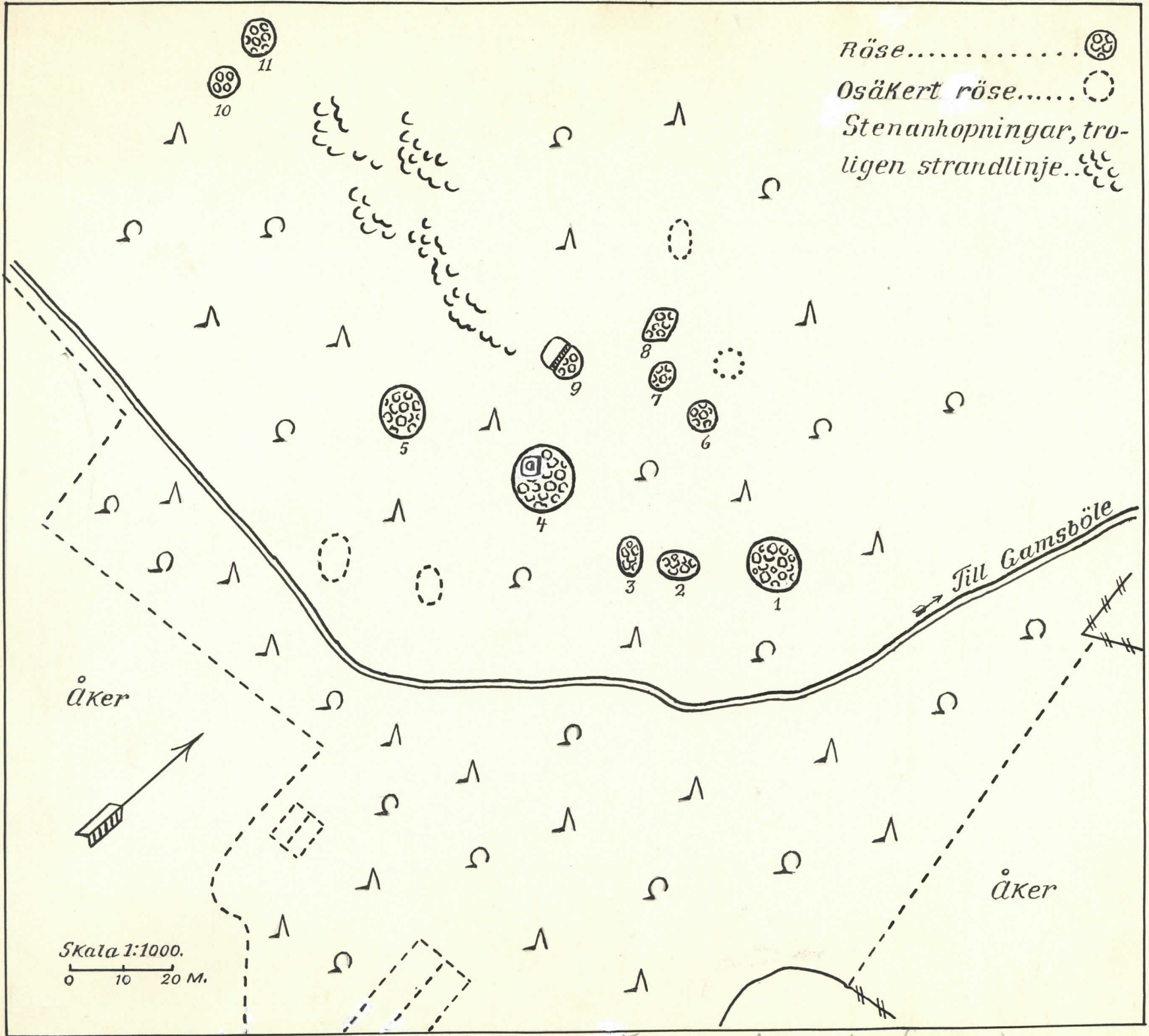
Stenanhoppingar,
troligen strandlinje.

Skala 1:1000.

0 10 20 M.

Röse.....
 Osäkert röse.....
 Stenanhopningar, tro-
 ligen strandlinje.....

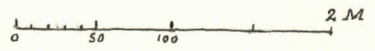
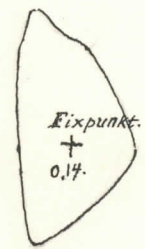
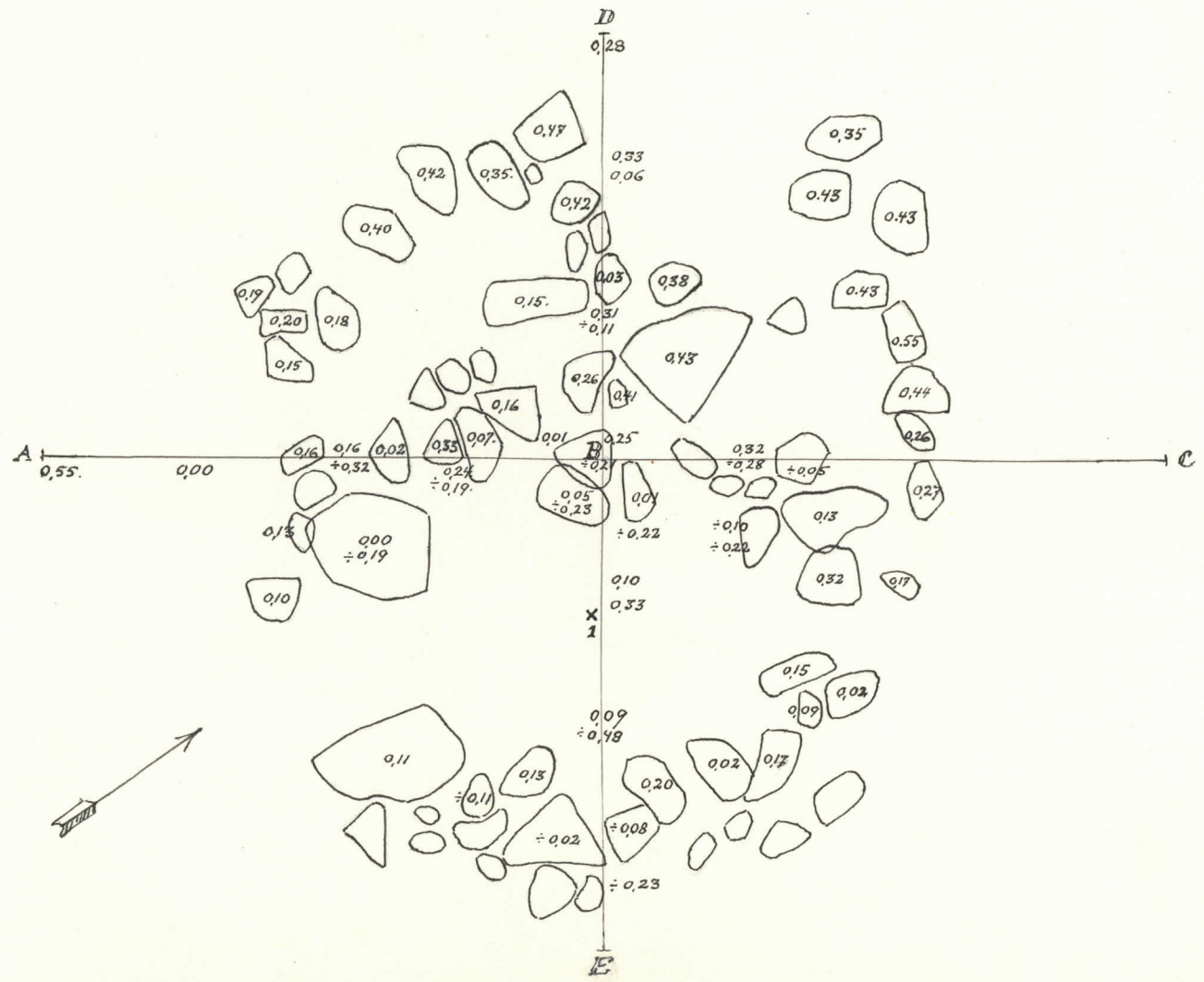
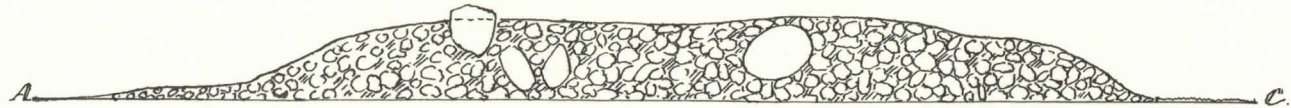
Terräs, Måbarby, Gamsboåsen

Tenala, Mälsarby.

Gamsböle Gamskog

Röse No 2

C. O. Nordman. 23-24 VII. 1936.

Tenala, Mälsarby,
Gamskogen.

Mälsarby Gamskogen. Från O röset
nr 2 i öst rikt.
pl. 10572.

Röset nr 2 fr. V mossan borttagen.
pl. 10573

Röset nr 2 fr. O. Obs. karrstenaarna
pl. 10574

Foto. E. Nivimäski 1936.

Tenala, Mälsarby, Gams-
skogen.

Mälsarby, Gamskogen. Riset nr 2
fr. O. genomskärning.
Plåt 10515

Mälsarby, Gamskogen. Riset nr 2 fr.
V. Bötneren framme.
Plåt 10516.

Foto. E. Kivimäki 1936.